

Oleskelulupaprosessien sujuvoittamisen kokonaisuus

Viranomaisten info: Reilua työelämää

29.9.2022

Nea Brandt

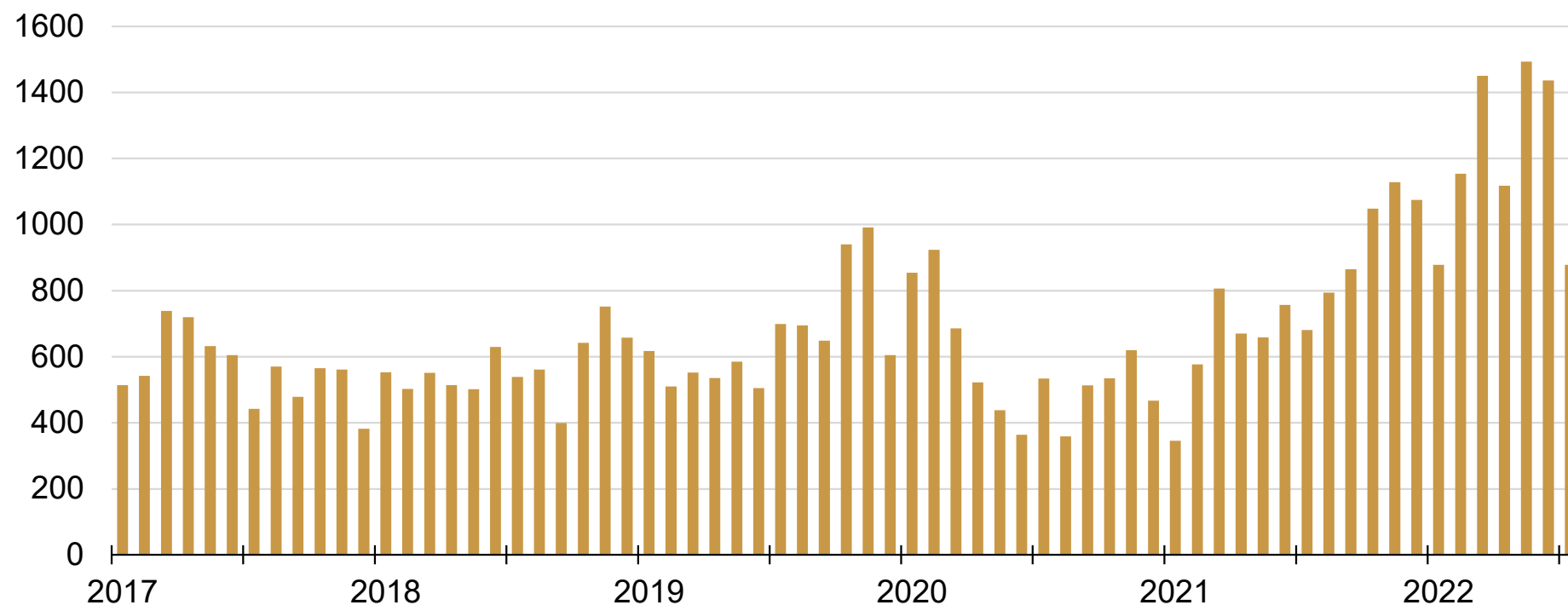

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

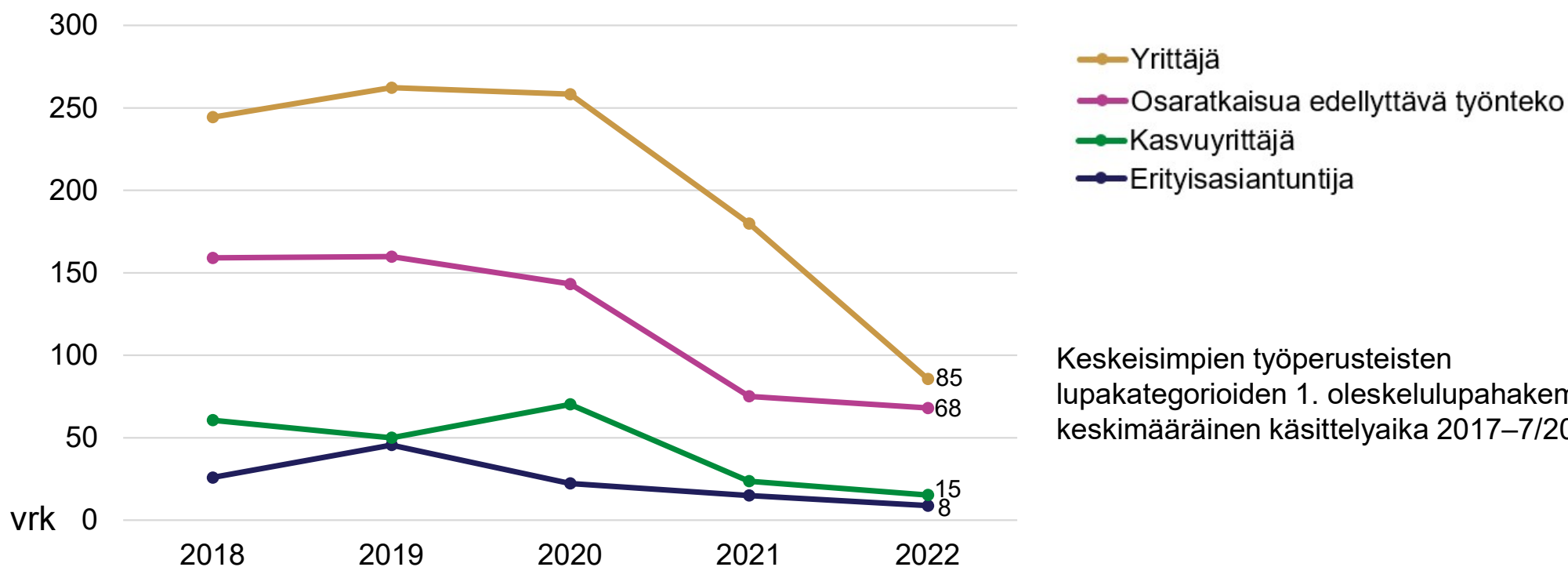
Työperusteisten oleskelulupapäätösten määrät kasvavat

Myönteiset päätökset ensimmäisiin oleskelulupahakemuksiin v. 2017–7/2022 (kpl/kk)
(Määrä ei sisällä kausityölupia.)

Työperusteisten oleskelulupahakemusten käsittely on jo nopeutunut tällä hallituskaudella

Keskeisimpien työperusteisten lupakategorioiden 1. oleskelulupahakemusten keskimääräinen käsittelyaika 2017–7/2022.

Uudistuksilla tavoitellaan lupaprosessien sujuvuutta

- Ulkomaalaislain uudistukset edistävät oleskelulupaprosessien sujuvuutta, joka on keskeinen tekijä osaajien houkuttelussa, rekrytoinnissa ja integroitumisessa.
- Lakimuutoksien lisäksi tärkeitä ovat myös järjestelmäkehitys ja menettelytapojen parannukset.
- Lupaprosessien digitalisointiin ja viestintään ohjataan EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF) rahoitusta 20 miljoonaa euroa.

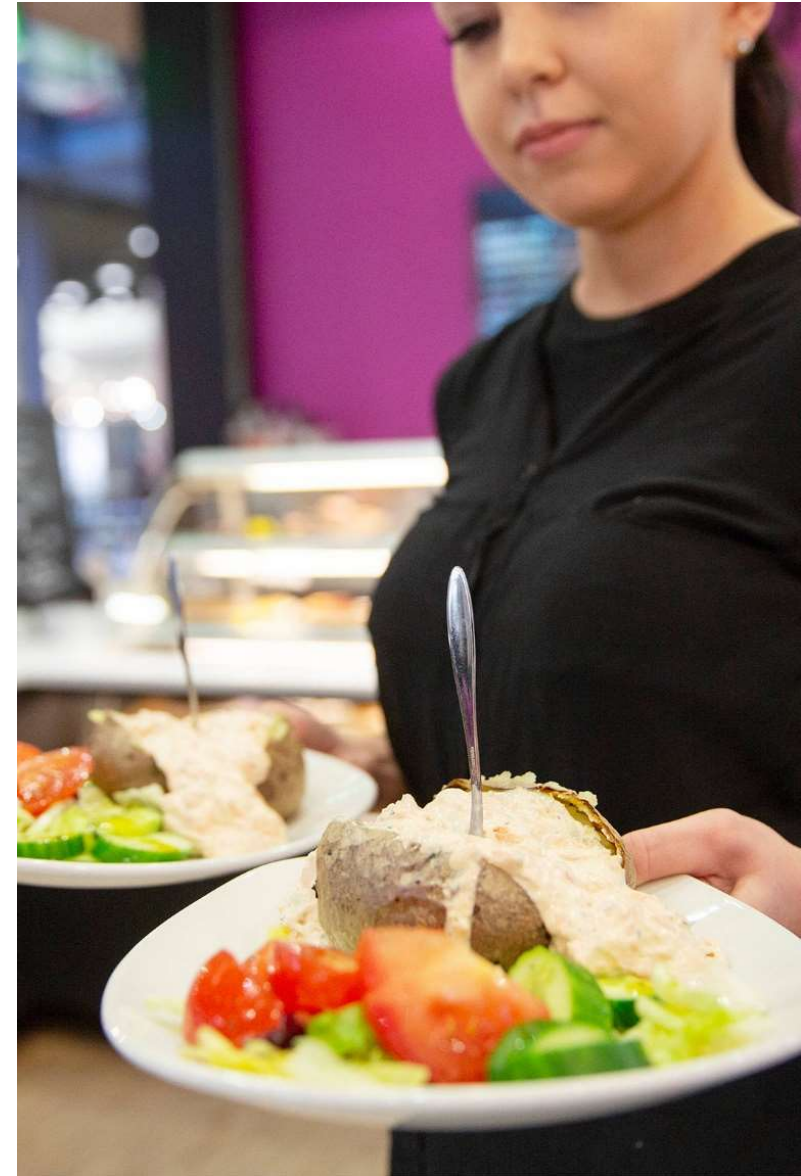
Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Uusi oleskelulupaprosessi tuo hyötyjä työnantajille ja työntekijöille

Tavoitteena on asiakasystävällinen, selkeä ja nopea oleskelulupaprosessi:

- Keskimäärin enintään 1 kk:n käsittelyaika
- Selkeämmät luvan myöntämisen edellytykset
- Automaation lisääminen
- Hakemusten esilajittelu
- Verkkoasioinnin parannukset
- Viranomaisrekisterien laajempi hyödyntäminen
- Pikakaista erityisasiantuntijoille ja kasvuyrittäjille otettu käyttöön 1.6.2022

Hyväksikäytön ehkäisy on oleellinen osa kokonaisuutta

Ulkomaalaislain muutokset tuovat lisää työkaluja hyväksikäytön torjuntaan:

- riskiperusteinen hakemuskäsittely
- selkeät vastuut ja seuraamukset
- pidättäytymispäätöksen laajentaminen.

Hallitus on jo tehnyt paljon toimia työvoiman hyväksikäytön estämiseksi

- Hyväksikäytön uhri voi irtautua hyväksikäytöstä menettämättä oikeuttaan oleskella maassa.
- Ulkomaalaisten työntekijöiden neuvontaa on tehostettu, viranomaisten yhteistyötä parannettu ja resursseja lisätty.
- TEM on asettanut neuvottelukunnan ja jaoston seuraamaan ja valmistelemaan hyväksikäytön vastaisia toimia.

Ulkomaalaislain 5 luvun uudistus

Lain uudistusperiaatteet

- Käsittelyn yhdenmukaistaminen
- Vastuiden selkeyttäminen
- Viranomaisten päällekkäisten tehtävien karsiminen
- Säännösten selkeyttäminen
- Läpinäkyvyyden lisääminen

Käsittelyn yhdenmukaistaminen

- Luvan myöntämisen edellytykset selkeämmiksi: pyydetään kaikissa työperusteisissa hakemuksissa samat perustiedot:

- a) työntekijän työtehtävät,
- b) palkka ja palkanmaksukausi,
- c) työaika,
- d) TES, työntekopaikka, työsuhteen kesto ja tieto ammattialasta, jolla työ tehdään.

- Tarvittaessa pyydetään lupakategoriaan liittyvät tarkemmat tiedot.

Vastuiden selkeyttäminen

- Työnantajalla ja työntekijällä olisi omat velvollisuutensa hakemusmenettelyssä.
- Työnantajalle aktiivinen rooli: työsuhdetta koskevat tiedot pyydetään suoraan työnantajalta.
- Velvollisuuksista säätäminen mahdollistaa, että laiminlyönnin sattuessa voidaan myös työnantajaan kohdistaa seuraamuksia, kuten esimerkiksi pidättäytymispäätös.
 - Pidättäytymispäätöksen saanut työnantaja ei voi rekrytoida työvoimaa kolmansista maista, kesto 3–12 kk.

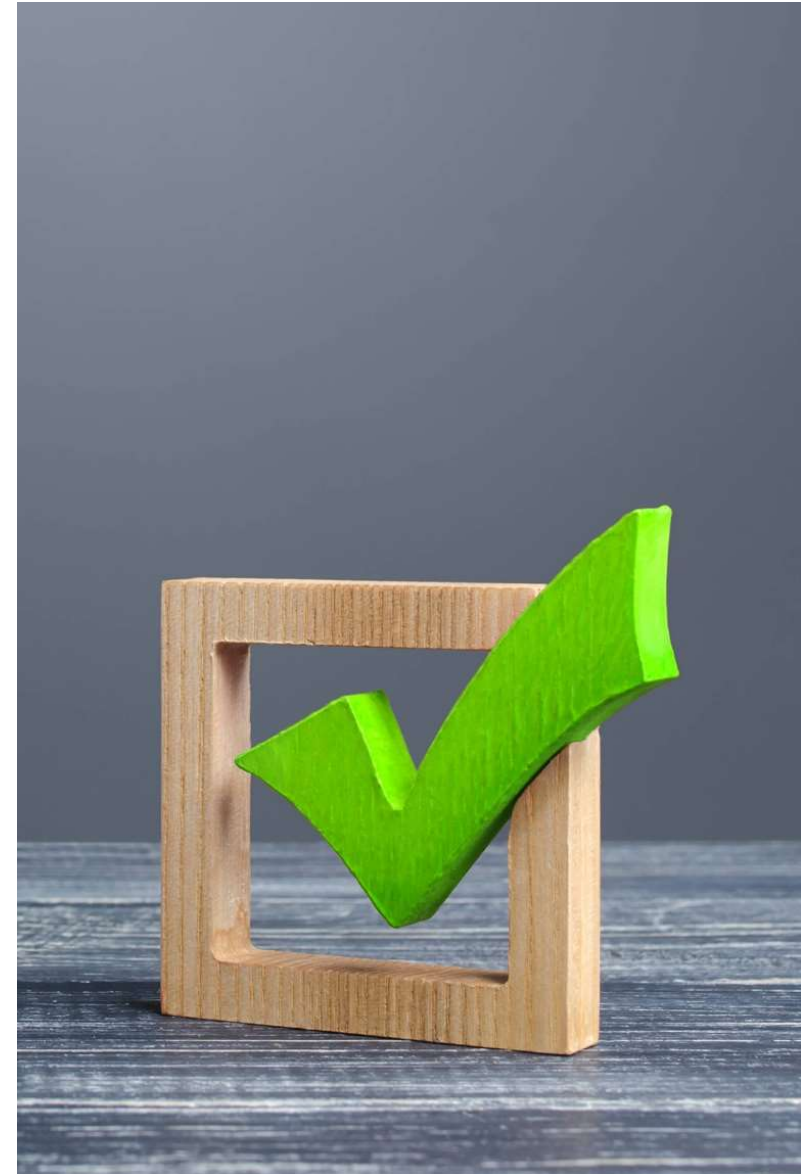

Työnantajan sertifiointi

- Työnantajan sertifiointi on suunnattu paljon ulkomaalaista työvoimaa rekrytoivalle, luotettavaksi osoittautuneelle työnantajalle.
- Keventää prosessia: sertifioidun työnantajan työnantajavelvoitteisiin liittyviä tietoja ei tarkisteta toistuvasti hakemuskäsittelyn yhteydessä.
- Työnantajan tulee huolehtia työnantajavelvoitteistaan, olla taloudellisesti vakaa ja olla kokemusta oleskelulupaprosesseista.

Sertifiointin myöntämisen edellytykset, 3 v. tarkastelujakso:

- a) oma pääoma positiivinen,
- b) vahvistettu tulos on vähintään yhtenä vuotena ollut positiivinen,
- c) liikevaihto keskimäärin vähintään miljoona €/v.,
- d) myönnetty vähintään 10 työperusteista oleskelulupaa.

Viranomaisten päällekkäisten tehtävien karsiminen

- Selkeytetään viranomaisten välisiä vastuita ja tehtäviä.
- Varmistetaan, ettei useampi viranomainen selvitä samoja asioita.
- Hyödynnetään viranomaisten välistä tietojensiirtoa ja automaatiota.
- Mahdollistetaan Maahanmuuttoviraston päätöksenteko ilman TE-toimiston tai ELY-keskuksen osapäätöstä tietyissä tilanteissa.
- Mahdollistetaan hakijan etäkuuleminen.

Säännösten selkeyttäminen

- Työnteko-oikeussäätelyyn tarkennus.
- Työnantajan ulkomaalaisrikkomusta koskevaan säännökseen tarkennus.
- Työnantajan ja toimeksiantajan velvollisuuksiin täsmennys.
- Erityisasiantuntijan lupaedellytysten tarkentaminen ja kirjaaminen lakiin.

Erityisasiantuntijan palkkaraja säädetään vastaamaan vähintään keskimääräistä palkansaajan bruttopalkkaa, joka tällä hetkellä on 3 379 € kuukaudessa.

Läpinäkyvyyden lisääminen

- Voimassa olevan lain säännösten ja perustelujen niukkuudesta johtuen on olemassa paljon oikeus- ja soveltamiskäytäntöä, jota uudistuksen myötä tuodaan lain tasolle.
- Lakiin ja lain perusteluihin kirjataan tarkemmin luvan myöntämisen edellytyksistä, jotta lupamenettely olisi ennakoitavaa ja ymmärrettävää.

Kiitos!

**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU